

Les 16 règles de grammaire

Anne-Sophie MARKOV
asmakov@yahoo.fr

Illustrations Carl LARSSON

Association ILO, chez Anne-Sophie MARKOV
61 boulevard Vauban
78180 Montigny-le-Bretonneux

Septembre 2019

a A	b B	c C	ê Ĉ	d D	e E	f F	g G	ĝ Ĝ	h H	ĥ Ĥ	i I	j J	ĵ ĵ
k K	l L	m M	n N	o O	p P	r R	s S	ŝ Ŝ	t T	ŭ U	ŭ Ū	v V	z Z

Règle 1

Chaque mot se prononce comme il est écrit

- La plupart des lettres se prononcent comme en français sauf :

c [ts] ts	j [j] y	ĝ [dʒ] dj	ŭ [w] w
ĉ [tʃ] tch	Ĵ [ʒ] j	ŝ [ʃ] ch	û [u] ou

- Quelques lettres se prononcent comme en français mais *toujours de la même façon* :

e	é comme dans <i>café</i>	g	g toujours dur comme dans <i>guenon</i>
h	h toujours expiré	s	s toujours sifflant

- La lettre ĥ Ĥ n'existe pas en français. Elle se prononce comme la *jota* (j) espagnole

Règle 2

L'accent tonique se trouve toujours sur l'avant-dernière syllabe

La abocobrodaĵo laŭ Kvintepalo.

1a_leciono
○○●○

2a_leciono

oooooooo

3a_leciono

4a_leciono

5a_leciono

La fișkaptisto fișkaptas. Li kaptis fișon per fișkaptilo.

1a_leciono
000●

2a_leciono

oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono

5a_leciono

Lizbet' fiškaptas sur la ponto. Alia homo fiškaptas sur la lago.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
●oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooo

5a_leciono
oooooooooooooooooooo

Règle 3

L'article

Seul existe l'article défini invariable **la**. Pour les personnes auxquelles il présenterait quelques difficultés, il est possible de ne pas s'en servir.

Règles 4, 5 et 6

Les terminaisons, comparatifs et superlatifs

- Les terminaisons :

Nom	-o	Pluriel -j	Accusatif -n
Adjectif	-a		
Adverbe	-e		

- Les comparatifs : *pli... ol...* *plus... que...*
- Les superlatifs : *plej... el...* *le plus... de, d'entre...*

1a_leciono
oooo

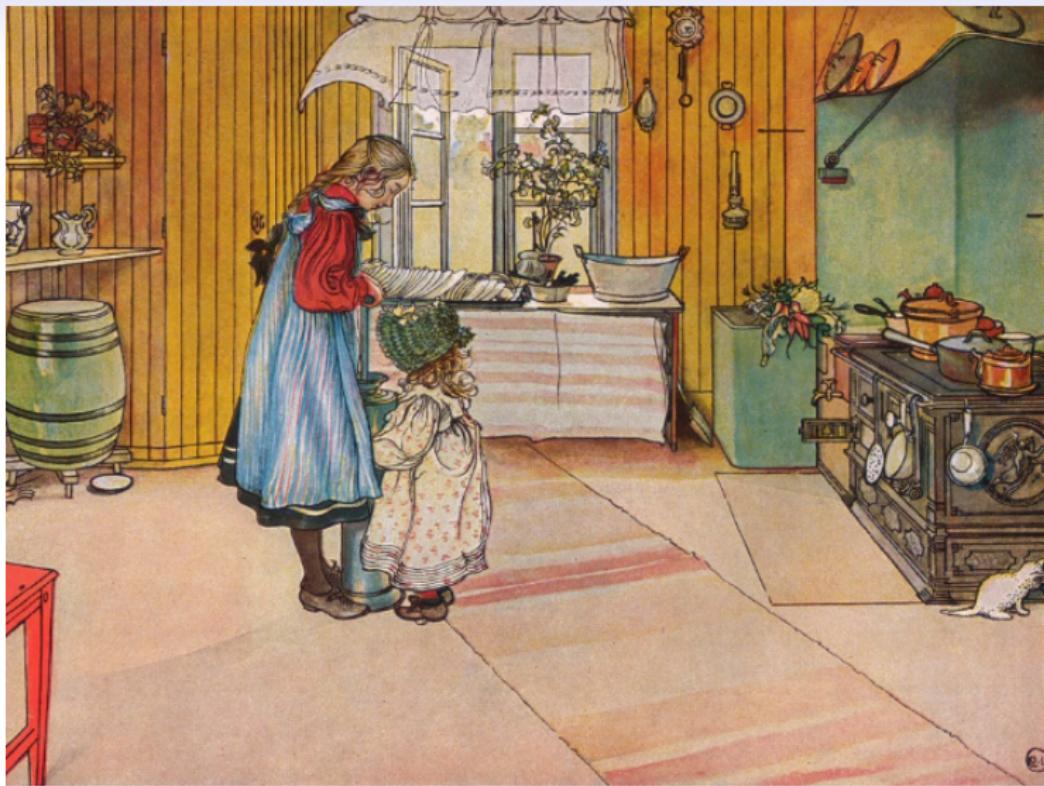
2a_leciono

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono

5a_leciono

Du fratinoj preparas buteron.
La pli alta el ili havas pli longajn harojn ol sia fratino.

1a_leciono
oooo

2a_leciono

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono

Du knabinoj prigardas ŝafojn kaj bovinojn.
La plej proksima el tiuj bestoj estas bovino.

Règle 7

Les prépositions

Elles permettent d'introduire des compléments autres que le complément d'objet et sont suivies du nominatif.

Règle 8

Les pronoms

Les pronoms se déclinent comme les substantifs (noms). Pour en faire des adjectifs ou des pronoms possessifs on ajoute la terminaison **-a** de l'adjectif :

Pronoms personnels	Pronoms ou adjectifs possessifs
mi	mia
vi	via
li, ūi, ģi, si	lia, ūia, ģia, sia
oni	onia
ni	nia
vi	via
ili	ilia

La infanoj manĝas supon. Ili estas saĝaj kaj atentemaj. La pli aĝa estas knabino.
La pli junia estas certe ŝia frato. Lia supo estas tro varma.

1a_leciono
oooo

2a_leciono

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono

Ili ŝakludas. La knabino, kiu havas verdan robon, estas pli alta ol sia frato.
Sur la muro estas du pentraĵoj.
La pli supra estas pli alta kaj pli larĝa ol la malsupra.

Patrino kaj filinoj laboreme kolektas pomojn en la fruktoĝardeno.
La pomarboj estis fruktodonaj!

Règle 9

La conjugaison

Elle ne comprend aucun verbe irrégulier.

Le verbe ne change ni pour les personnes ni pour les nombres.

- #### • Les formes du verbe :

	indicatif	volitatif	conditionnel	infinitif
passé	-is			
présent	-as	-u	-us	-i
futur	-os			

- #### • Les participes :

	actif	passif
passé	-int-	-it-
présent	-ant-	-at-
futur	-ont-	-ot-

La voix passive est la combinaison de l'auxiliaire *être* (*esti*) et du participe présent ou passé du verbe donné.

Le *de* ou le *par* du complément indirect se rendent par *de*.

1a_leciono
oooo

2a_leciono

oooooooo

3a_leciono
○●○○○○○

4a_leciono

5a_leciono

La junio servistino skribas longan leteron. La letero estos baldaŭ skribita.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
○○●○○○

4a_leciono

5a_leciono

Lizbet' prenis libron por legi ĝin. Ŝia frato atenteme aŭskultas kaj lernas.
Ankaŭ li, baldaŭ, scios legi.

Règle 10

Les mots composés

Ils s'obtiennent par la simple réunion des éléments qui les forment, écrits ensemble. La partie fondamentale *doit toujours être à la fin*.

Les terminaisons grammaticales sont considérées comme des éléments à part entière.

Règle 11

La négation

Elle est marquée par l'utilisation du mot **ne** (*non*).

S'il y a dans la phrase un autre mot de sens négatif, la négation est annulée.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
○○○○●○○

4a_leciono

5a_leciono

Lizbet' kun sia patrino kaj unu el siaj fratoj senĝeligas pizojn.
Ili lasas planken fali la ŝelojn, kaj la senĝeligitaj pizoj estas lokitaj en tera poto.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo●o

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono
oooooooooooooooooooo

« Bone fari kaj lasi diri »
Karin' nun legas, sed ŝi multon faris en sia logejo.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo●

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono
oooooooooooooooooooo

1. Farbistoj farbadas la ĉambron. La pentristo pentras ilian portreton.
2. Karin' pripensas en la laborĉambro. Ŝia filino apude pianoludas.
La pentristo proksime pentras ĉar liaj pipoj kuſas sur la tablo.
Unu el iliaj filoj desegnas aŭ skribas ĉe la skribotablo.
3. La knabineto ludante konstruas. La kateto dormas.
4. La bebo ludis per ligna ĉeveleto, kaj nun ludas per pupeto.

Règle 12

La direction

Quand on veut préciser la direction vers laquelle on va, on utilise la marque de l'accusatif **-n** et notamment pour compléter le sens donné par une préposition.

Règle 13

La préposition **je**

Chaque préposition possède en espéranto un sens immuable et bien déterminé, qui en fixe l'emploi. Cependant, si le choix de celle-ci plutôt que de celle-là ne s'impose pas clairement à l'esprit, on fait usage de la préposition **je** qui n'a pas de signification propre. À sa place on peut cependant employer aussi l'accusatif sans préposition, quand celui-ci n'a pas été déjà utilisé dans la même proposition.

Règle 14

L'élation

Seules les terminaisons des substantifs et de l'article peuvent être supprimées et remplacées par une apostrophe.

1a_leciono
oooo

2a_leciono

oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
○●○○○○○○○

5a_leciono

Kien ŝi rigardas?

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono

4a_leciono

5a_leciono

Baldaū ili mangos. Ili kune sidiğos tablen.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono

5a_leciono

Kion ankoraŭ meti sur la tablon?

1a_leciono
oooo

2a_leciono

3a_leciono

4a_leciono

5a_leciono

Je kioma horo ni tagmanĝas?

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
ooooooo

4a_leciono
oooooo●oooo

5a_leciono
oooooooooooo

L' azaleo de Karin' (= la Karina azaleo).

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
ooooooo●oo

5a_leciono
oooooooooooooooooooo

Règle 15

Les mots « étrangers »

On appelle ainsi les mots que la plupart des langues ont empruntés à la même source. Ils ne changent pas en espéranto. Ils prennent seulement l'orthographe et les terminaisons grammaticales de la langue.

Quand dans une catégorie plusieurs mots différents dérivent de la même racine, on emploie le mot fondamental sans altération, et on forme les autres d'après les règles de la langue internationale.

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○●○

5a_leciono
○○○○○○○○○○○○○○○○

Sen teatr(ej)o ili ludas teatrajon. Per tragediaj mienoj ili interpretas tragedion.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooo●

5a_leciono
oooooooooooooooo●

Ŝi kuŝas sur la benko kaj legas, sed ne telefonas.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooo

5a_leciono
●oooooooooooooooo

Règle 16

Les nombres

Les numéraux cardinaux sont invariables :

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
nul	unu	du	tri	kvar	kvin	ses	sep	ok	naŭ
10	11	12	20	21	30	40			
dek	dek unu	dek du	dudek	dudek unu	tridek	kvardek			
100	200	1 000	2 000	10 000	20 000				
cent	ducent	mil	du mil	dek mil	dudek mil				

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono
o●oooooooooooo

Unu infano.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono
oo●oooooooooooo

Du infanoj.

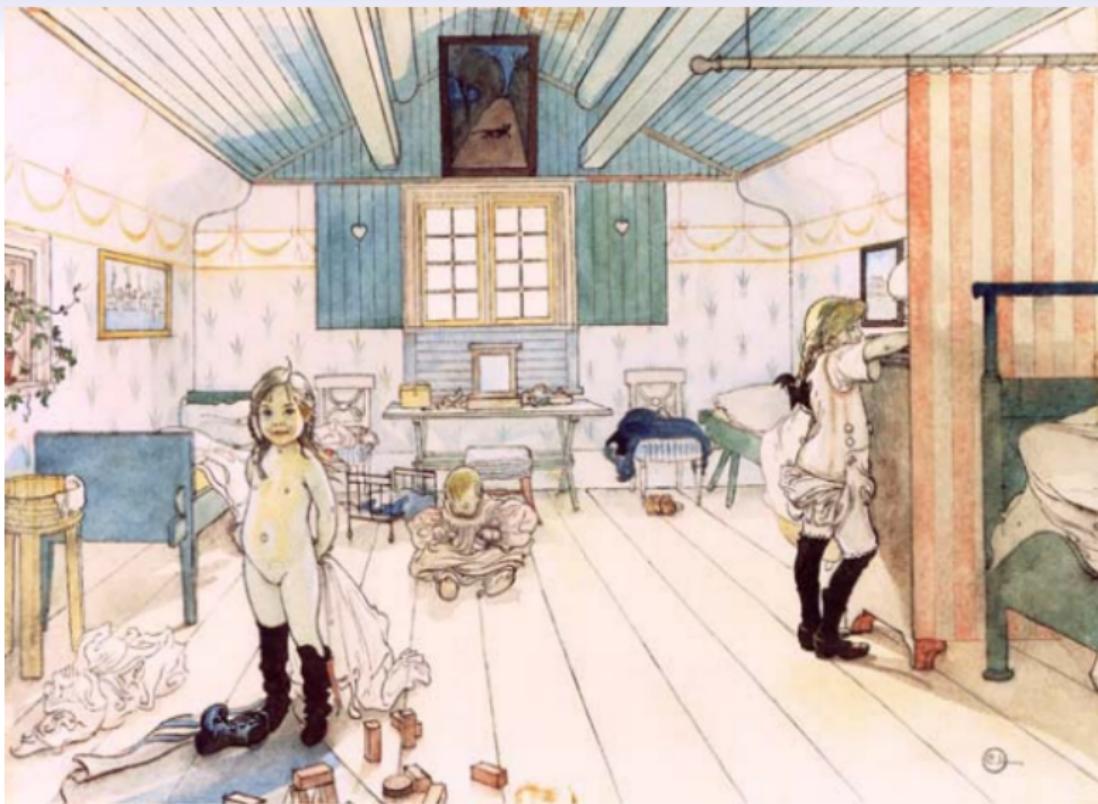
1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○●○○○○○○○○○○○○

Tri knabinoj en la dormoĉambro.

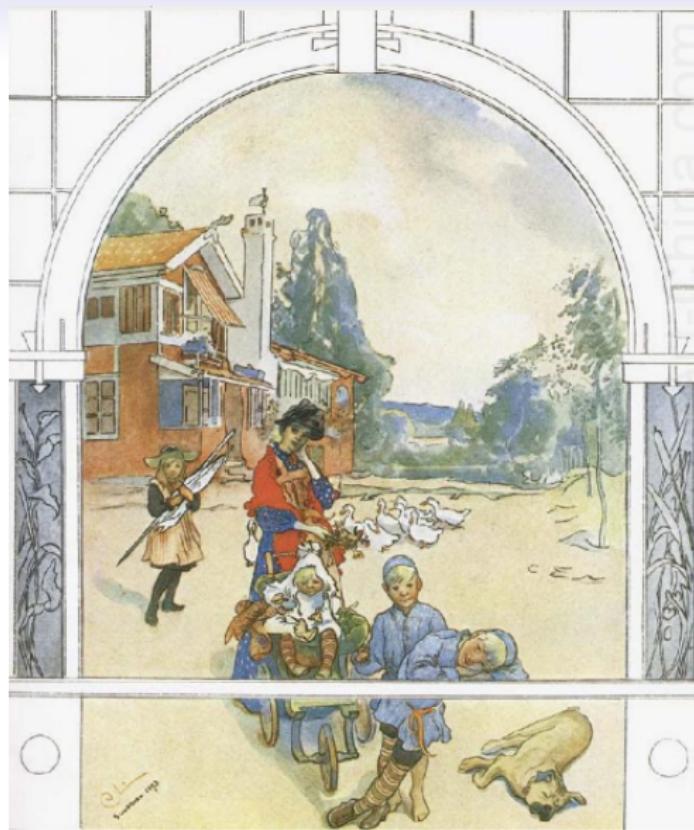
1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○●○○○○○○○○○○○

Kvar gefiloj kun patrino.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooooo

5a_leciono
oooooooooooooooo

Kvin gefratoj tre okupataj.

1a_leciono
oooo

2a_leciono
oooooooo

3a_leciono
oooooooo

4a_leciono
oooooooooo

5a_leciono
oooooooo●oooooooo

Ses familianoj.

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○●○○○○○○

Sep glasoj sur la tablo kaj sep kandeloj en la kandelingoj.

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○○●○○○○○

Ok amikinoj festas ĉirkaŭ la tablo.

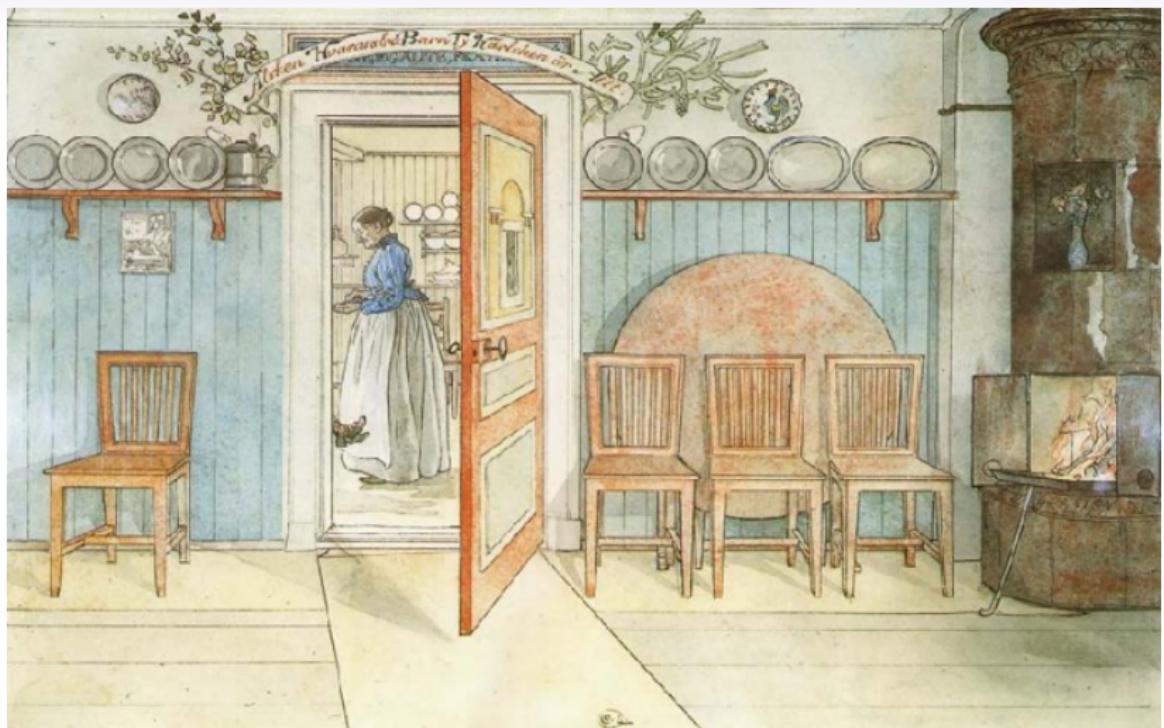
1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○○○●○○○○

Naŭ teleroj sur la bretoj.

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○○○○●○○○

Ĉu estas dek pentraĵoj en tiu laborĉambro?

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○○○○●○○

Dek du homoj paſas: naŭ en unu senso, tri en la alia.

1a_leciono
○○○○

2a_leciono
○○○○○○○

3a_leciono
○○○○○○○

4a_leciono
○○○○○○○○○○

5a_leciono
○○○○○○○○○○○○○○●○

Kiom da libroj estas en tiu ĉambro?

Les nombres (suite)

Ce qui *multiplie* se place avant *sans espace* pour **dek** et **cent** : **tridek**, **sescent**... mais *avec espace* pour **mil**, **miliono** : **ok mil**, **dudek milionoj**...

Ce qui s'*additionnent* se place après *avec espace* : **dek tri**, **sesdek naŭ**...

Exemple :

3 642 758 = **tri milionoj sescent kvardek du mil sepcent kvindek ok**

Aux numéraux cardinaux on ajoute la terminaison :

- a pour les numéraux ordinaux
- obl- pour les numéraux multiplicatifs
- on- pour les numéraux fractionnaires
- op- pour les numéraux collectifs

On met **po** avant les nombres pour marquer les numéraux distributifs.